

ВИБОРЧЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Навчальний посібник

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Київ
Парламентське видавництво
2003

ОСНОВНІ ВІДОМОСТІ

УДК 342.8 + 324] (477) (075.8)

ББК 67.9 (4УКР) 400.5я73

В41

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
лист Міністерства освіти і науки України № 1/11-427 від 11.02.2002 р.)

Виборче право України. Навчальний посібник / За ред. В.Ф.Погорілка, М.І.Ставніччук — К.: Парламентське вид-во, 2003. — 383 с.
 ISBN 966-611-246-9

У навчальному посібнику висвітлюються поняття, предмет і метод виборчого права, його джерела, система, виборчі відносини в Україні. Основну увагу зосереджено на конституційно-правових основах безпосередньої демократії в Україні, її основних формах: парламентських, президентських і місцевих виборах, всеукраїнському та місцевих референдумах, їх фінансовому та інформаційному забезпеченні.

Розрахований на студентів, аспірантів, викладачів вищих навчальних закладів, усіх, кого цікавлять вибори, референдуми й інші форми безпосереднього народовладдя.

УДК 342.8 + 324] (477) (075.8)

ББК 67.9 (4УКР) 400.5я73

© Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л.,

Ставніччук М.І., Воротіна Н.В.,

Ісаєва Н.К., Гаєва Н.П., Костецька Т.А., 2003

© Парламентське видавництво (оригінал-макет), 2003

ISBN 966-611-246-9

ПЕРЕДМОВА

Упродовж останніх 12-ти років у політичному, економічному і духовному житті Українського народу і Української держави відбулися значні зміни. Особливо глибокі й багатогранні перетворення сталися в політичному житті, насамперед у сфері безпосереднього народовладдя, безпосередньої демократії. За цей час неодноразово проводилися справді демократичні парламентські, президентські та місцеві вибори, всеукраїнський і місцеві референдуми. Було прийнято законодавчі акти про вибори народних депутатів України, Президента України та місцеві вибори, всеукраїнський і місцеві референдуми й інші законодавчі акти. Центральна виборча комісія перетворилася в постійно діючий орган з питань виборів і референдумів, а формування окружних і дільничних виборчих комісій стало справою вищих виборчих комісій. Нині в політичному житті України самостійно або у складі виборчих комісій беруть активну участь понад 120 політичних партій. Проголошення 24 серпня 1991 року незалежності України і прийняття чинної Конституції України надало легітимності і незворотності, створило надійні передумови для подальшого розвитку безпосереднього народовладдя.

Проте у функціонуванні і розвитку виборів, референдумів та інших форм безпосереднього народовладдя є низка проблем теоретичного та практичного характеру. Зокрема, триває пошук виборчої системи України по виборах народних депутатів України, яка залишається досі змішаною, мажоритарно-пропорційною; потребує приведення у відповідність з Конституцією законодавства про вибори і референдуми, набуває все більшої актуальності проблема державного реєстру виборців замість списків виборців, які становлять органи місцевого самоврядування, проблеми подальшої кодифікації виборчого законодавства шляхом підготовки і прийняття Виборчого кодексу України або Кодексу України про вибори та референдуми.

Особливої актуальності набула нині проблема пошуку виборчої системи о виборах народних депутатів України, оскільки нинішня змішана мажоритарно-пропорційна система, за загальною думкою, вичерпала себе. Так, а проектом Закону України «Про внесення змін до Конституції України» передбачається перехід до пропорційної виборчої системи. Ця система має Д переваг порівняно з нинішньою змішаною виборчою системою. Пропорційна виборча система об'єктивно може забезпечити повну структурованість (партійність) парламенту, створення постійної парламентської більшості і формування нею Уряду на партійній основі, а також підвищить відповідальність політичних партій за діяльність парламенту.

Встановлення пропорційної виборчої системи може бути здійснено як конституційним законом про внесення змін до Конституції України, так і звичайним законом про вибори народних депутатів України, а згодом Кодексом України про вибори і референдуми.

Важливими передумовами становлення і реалізації чинного виборчого законодавства та вирішення інших проблем виборів є зокрема

розширення наукових досліджень у цій сфері, підвищення правової культури виборців та інших учасників виборчого процесу. Вирішенню таких нагальних проблем і присвячено цей навчальний посібник.

